

Poučovací povinnost policisty

Žadatel se domáhal informací ohledně poučovací povinnosti příslušníka Policie České republiky zejména, nikoli však pouze, stanovené § 13 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Konkrétně požadoval poskytnutí skenu či kopie anebo elektronické verze (textového dokumentu) všech podzákonných předpisů, interních normativních aktů, instrukcí a pokynů upravujících, rozvádějících či vysvětlujících poučovací povinnost policisty.

Policie České republiky poskytla žadateli následující informace:

Povinnost poučování osob dotčených úkony příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky stanovená právními předpisy je v rámci Policie České republiky upravena v následujících interních aktech řízení:

1) Závazný pokyn policejního prezidenta č. 159/2009, o eskortách, střežení osob a o policejních celách

Čl. 3

Zásady provádění eskorty

(1) Při provádění eskorty policista zejména

a) poučí eskortovanou osobu o důvodech eskorty, o jejích právech a povinnostech (v rozsahu uvedeném ve formuláři č. 208 informačního systému ETŘ) a o režimu eskorty a možnosti případného použití donucovacích prostředků za podmínek stanovených v souladu s právním předpisem¹⁾; v přiměřeném rozsahu rovněž poučí též jiné osoby zúčastněné při eskortě

Čl. 12

Lékařské vyšetření

(10) Osoba umístěná v cele má možnost přizvat si na své vlastní náklady k poskytnutí zdravotních služeb zdravotnického pracovníka zvoleného podle vlastního výběru^{22c)}. O této skutečnosti poučí policista osobu před jejím umístěním do cely (např. pomocí poučení uvedeného ve formuláři č. 216 informačního systému ETŘ, včetně poučení přiloženého k tomuto formuláři) a takové žádosti osoby umístěné v cele vyhoví. Policista při vyrozumívání zdravotnického pracovníka uvede, že tento je zvolen podle vlastního výběru osoby umístěné v cele a že poskytnutí zdravotních služeb nebude hrazeno z prostředků policie, ale bude provedeno na náklady osoby umístěné v cele. O této skutečnosti provede policista záznam (např. v poznámkovém poli v záložce osoby a firmy v informačním systému ETŘ)

Čl. 13

Umísťování osob do cel

(5) Při přebírání osoby do cely poučí dozorčí služba nebo jiný určený policista zabezpečující výkon ostrahy cely osobu omezenou na osobní svobodě o právních důvodech provedení úkonu a o jejích právech a povinnostech. O umístění osoby do cely se provede záznam do informačního systému (včetně informací - kdo rozhodl o umístění osoby do cely a kdo ve věci koná řízení).

¹⁾ § 53 odst. 1 až 3 zákona č. 273/2008 Sb.

^{22c)} § 29 odst. 2, písm. d) věta druhá zákona č. 372/2011 Sb.

Čl. 15

Režim v cele

(1) Osobu umístěnou v cele policista poučí²⁾. Poučení a informace u cizinců umísťovaných do cely jsou obsahově totožné jako u občana České republiky. Poučení u cizince je možné provést s využitím překladu poučení v tištěné podobě, nebo prostřednictvím tlumočníka v cizím jazyce, kterému osoba rozumí. Osobou podepsané poučení se založí do evidence organizačního článku policie, kde je cela zřízena, a kopie je vydána osobě; o nepodepsání poučení osobou se uvede záznam do formuláře (např. formulář č. 216 informačního systému ETR).

(2) Osobu umístěnou v mobilní policejní cele policista poučí podle právního předpisu²⁾. Administrativní činnosti spojené s provozem cel se zaznamenávají dle místních podmínek do informačního systému nebo do služebních pomůcek (např. kniha zadržených a zajištěných osob).

(3) Osoba umístěná v cele má právo na ochranu své osobnosti před neoprávněným násilím a jakýmkoliv urážkami nebo výhrůzkami. V cele nesmí být ponižována lidská důstojnost a nesmí být činěn fyzický ani psychický nátlak na osobu umístěnou v cele.

(4) Osoba umístěná v cele má právo podávat návrhy, podněty a stížnosti, které policista zabezpečující výkon ostrahy cely bezodkladně předá nadřízenému k dalšímu opatření. Kopie písemných a sepsaných ústních návrhů, podnětů a stížností se založí do evidence příslušného útvaru nebo organizačního článku policie. Osobě umístěné v cele je umožněno na její žádost sepsat sdělení, které se zašle na její náklady státnímu orgánu České republiky nebo mezinárodní organizaci, která je podle mezinárodní úmluvy, jíž je Česká republika vázána, příslušná k projednávání podnětů týkajících se ochrany lidských práv. Má-li osoba umístěná v cele právního zástupce, realizuje své právo podávat návrhy, podněty a stížnosti jeho prostřednictvím. Pokud právního zástupce nemá, sepíše si návrhy, podněty a stížnosti sama – z bezpečnostních důvodů pod dohledem policisty v místnosti pro provádění výsledků nebo v jiných prostorách policie. Pokud z objektivních důvodů není možno sepsat osobou umístěnou v cele návrh, podnět nebo svoji stížnost, policista zabezpečující výkon ostrahy cely o tom ihned informuje cestou příslušného operačního střediska policie příslušné pracoviště vnitřní kontroly; pracovník tohoto pracoviště návrh, podnět nebo stížnost osoby sepíše a osoba umístěná v cele jej podepíše.

(5) Osobě umístěné v cele musí být zajištěn přiměřený odpočinek, zpravidla v noční době mezi 22.00 až 06.00 hodinou (řídí se denním režimem cel zpracovaným organizačním článkem policie), nebrání-li tomu provedení neodkladných úkonů policie. Dále musí být osobě umístěné v cele umožněn přístup k pitné vodě, toaletě a možnost provedení základní hygieny.

- 2) Závazný pokyn policejního prezidenta č. 160/2009, kterým se upravuje postup na úseku bezpečnosti a plynulosti silničního provozu

²⁾ § 33 odst. 3 až 5 zákona č. 273/2008Sb.

Čl. 37

Dopravní nehoda nepodléhající oznamovací povinnosti

Dopravní nehoda, kdy nevznikne povinnost oznámit nehodu policii³⁾ a přesto je policie přítomna na místě dopravní nehody, policista

- a) poučí účastníky o povinnosti sepsat společný „Záznam o dopravní nehodě“ (euroformulář), popřípadě jim ho předá,
- b) při zjištění protiprávního jednání některého z účastníků dopravní nehody řeší věc v blokovém řízení, popřípadě věc oznámí příslušnému správnímu orgánu,
- c) vyznačí na zadní stranu „Záznamu o dopravní nehodě“ způsob vyřešení přestupku (např. vylepením přelepky, razítkem); třetí list „Záznamu o dopravní nehodě“ zaeviduje u útvaru nebo organizačního článku policie.

Čl. 69

Postup při uložení a výběru kauce

(1) Před uložení kaucí je policista povinen sepsat ve čtyřech vyhotoveních „Protokol o výsledcích kontroly“ a poučit dopravce (řidiče) o tom, že má právo se k případu vyjádřit v českém jazyce nejpozději ve lhůtě dvou týdnů k příslušnému dopravnímu úřadu. V „Protokolu o výsledcích kontroly“ uvede výši uložené kaucí. Při výběru kaucí je policista po složení kaucí povinen vydat řidiči písemné potvrzení o převzetí kaucí^{81b)}. Jedno vyhotovení protokolu a potvrzení obdrží řidič vozidla, druhé si ponechá policista a zbylá dvě vyhotovení spolu s kaucí předá příslušnému dopravnímu úřadu⁴⁾ nejpozději do 2 pracovních dnů. V případě mezinárodní linkové osobní dopravy je příslušným dopravním úřadem Ministerstvo dopravy.

(3) V případě, kdy policista uloží kauci a řidič v místě kontroly nemůže tuto kauci složit, policista přikáže řidiči jízdu na nejbližší místo vhodné k odstavení vozidla. Následně mu buď zabráni v jízdě použitím technického prostředku k zabránění v jízdě^{82a)} (dále jen „zabránění v jízdě“), nebo mu zakáže pokračovat v jízdě a zadrží mu doklady k vozidlu a doklady související s prováděnou přepravou (dále jen „zadržení dokladů“) a vystaví ve 4 vyhotoveních potvrzení o zabránění v jízdě použitím technického prostředku nebo o zadržení dokladů k vozidlu a dokladů související s prováděnou přepravou. O způsobu odstavení vozidla a znemožnění pokračovat v jízdě rozhodne policista podle toho, zda je vybaven technickým prostředkem k zabránění v jízdě nebo není. Současně řidiče poučí, že je povinen složit kauci nejpozději do 72 hodin od doby zjištění porušení s tím, že uplynutím této doby bude protokol o výsledcích kontroly spolu případně zadrženými doklady předán příslušnému dopravnímu úřadu. Policista při určení místa ke složení kaucí zohlední pracovní dobu útvaru policie, kde je služebně zařazen tak, aby bylo možné dodržet lhůtu určenou právním předpisem⁵⁾. O zabránění v jízdě

³⁾ § 47 odst. 4 a 5 zákona č. 361/2000 Sb.

^{81b)} § 35c odst. 2 písm. a) zákona č. 111/1994 Sb.

⁴⁾ § 34 odst. 1 zákona č. 111/1994 Sb.

^{82a)} § 35d odst. 3 zákona č. 111/1994 Sb.

⁵⁾ § 35d odst. 4 zákona č. 111/1994 Sb.

^{83b)} Příloha č. 10 vyhlášky č. 522/2006 Sb., o státním odborném dozoru a kontrolách v silniční dopravě.

nebo zadržení dokladů policista vydá řidiči jedno vyhotovení potvrzení, kde uvede důvody pro zabránění v jízdě, důvody pro uložení kauce a její výši a správní orgán, kde bude vedeno řízení o správním deliktu^{82a)}. Druhé vyhotovení si ponechá policista a zbylá dvě vyhotovení spolu s kaucí a protokolem o výsledcích kontroly předá příslušnému dopravnímu úřadu⁴⁾ nejpozději do 2 pracovních dnů.

- 3) Závazný pokyn policejního prezidenta č. 190/2012, kterým se upravuje postup při manipulaci s pokutovými bloky a finančními prostředky vybranými v blokovém řízení a kterým se mění závazný pokyn policejního prezidenta č. 221/2011, kterým se upravují některé postupy v řízení o přestupcích

Čl. 6

Nezaplacené bloky

(1) Před předáním dílu A nezaplaceného bloku přestupci jej úřední osoba vyzve k podpisu všech dílů pokutového bloku. Přestupce svým podpisem na všech dílech nezaplaceného bloku, tj. dílech A, B a C, kvalifikovaně vyjadřuje souhlas se spolehlivým zjištěním přestupku a zároveň stvrzuje převzetí dílu A nezaplaceného bloku. Následně úřední osoba přestupce poučí o způsobu uhrazení blokové pokuty a lhůtě splatnosti. V případě, že přestupce nevyužije možnost uhrazení blokové pokuty prostřednictvím platebního terminálu nebo jím není úřední osoba vybavena, vydá úřední osoba přestupci spolu s dílem A nezaplaceného bloku vždy poštovní poukázku příslušného celního úřadu. Cizinci současně vydá poučení o podmínkách uhrazení pohledávky platbou v zahraničí. Odmítne-li přestupce podepsat všechny díly nezaplaceného bloku, nenabývá bloková pokuta právní moci a úřední osoba postupuje v souladu s právním předpisem²¹⁾. Jestliže přestupce podepíše všechny díly pokutového bloku a následně odmítne fyzicky převzít podepsaný díl A nezaplaceného bloku, nemá tato skutečnost vliv na nabytí právní moci blokové pokuty. Úřední osoba díl A tohoto nezaplaceného bloku oddělí ze svazku pokutových bloků a před ukončením služby nebo pracovní doby o tom sepiše úřední záznam, ve kterém uvede číslo a sérii nezaplaceného bloku a díl A přiloží k úřednímu záznamu. Nepřevzatý díl A nezaplaceného bloku se ukládá společně s dílem C tohoto bloku.

- 4) Závazný pokyn policejního prezidenta č. 230/2012, o obecné kontrole a vyřizování podání

Hlava III

STÍŽNOSTI

Čl. 21

(1) V přijaté stížnosti se vyhodnotí

- a) dotčenost podatele,
- b) dotčenost policie nebo jejího pracovníka a
- c) nevyužitelnost jiného prostředku ochrany⁶⁾.

(2) Povinnými formálními a obsahovými náležitostmi stížnosti jsou

⁶⁾ § 175 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb.

a) údaje identifikující stěžovatele:

1. jméno, příjmení, datum narození a místo trvalého pobytu stěžovatele a vlastnoruční podpis (fyzická osoba),
2. jméno a příjmení, adresa zapsaná v obchodním rejstříku nebo jiné zákonem upravené evidenci jako místo podnikání (podnikající fyzická osoba),
3. název nebo obchodní firma, adresa sídla (právnícká osoba),

b) popis nevhodného chování úřední osoby nebo nesprávného úředního postupu,

c) písemná či ústní forma podání (včetně podpisu uznávaným elektronickým podpisem); podání učiněné jinými technickými prostředky nebo elektronicky bez použití uznávaného elektronického podpisu musí být do 5 dnů potvrzeno, nebo doplněno písemně či ústně do protokolu, anebo elektronicky podepsáno uznávaným elektronickým podpisem.

(3) V případě, že podání nesplňuje náležitosti podle odstavce 2, vyzve příslušný správní orgán podatele k odstranění vad nebo doplnění podání a stanoví mu k tomu přiměřenou lhůtu. Nejsou-li ve lhůtě vady odstraněny nebo není-li podání doplněno, nenahlíží správní orgán na podání jako na stížnost za podmínky, že o tomto postupu byl podatel poučen.

5) Rozkaz policejního prezidenta č. 111/2013, k plnění úkolů v souvislosti s poskytováním pomoci obětem trestných činů a osobám zvláště traumatizovaným trestnými činy

Příloha obsahující vzor souhlasu s předáním osobních údajů Bílému kruhu bezpečí, o. s. - viz příloha č. 1.

6) Pokyn policejního prezidenta č. 250/2013, o identifikačních úkonech

Čl. 3

Podmínky pro provedení identifikačních úkonů u zájmových osob

(4) V případech stanovených právními předpisy⁷⁾ příslušný útvar před provedením identifikačních úkonů zájmovou osobu poučí o povinnosti strpět provedení identifikačních úkonů s upozorněním na následky nevyhovění.

Čl. 8

Podmínky pro snímání daktyloskopických otisků zájmovému cizinci

(4) Před sejmutím daktyloskopických otisků podle právního předpisu Evropských společenství⁴⁰⁾ pracoviště cizinecké policie zájmového cizince poučí⁸⁾.

Čl. 13

Pořizovatelská pracoviště

(3) Příslušný útvar jako pořizovatelské pracoviště dále odpovídá zejména za

⁷⁾ § 63 odst. 5 a § 65 odst. 2 zákona č. 273/2008 Sb.

§ 114 zákona č. 141/1961 Sb.

⁸⁾ Čl. 18 nařízení Rady (ES) č. 2725/2000.

⁴⁰⁾ Čl. 4, 8 a 11 nařízení Rady (ES) č. 2725/2000.

d) poučení zájmové osoby podle čl. 3 odst. 4.

(4) Pracoviště cizinecké policie jako pořizovatelské pracoviště odpovídá zejména za

b) poučení zájmového cizince podle čl. 8 odst. 4.

Příloha obsahující vzor souhlasu se zpracováním osobních údajů (osoba biologicky příbuzná) - viz příloha č. 2.

Příloha obsahující vzor souhlasu se zpracováním osobních údajů (celoplošný screening) - viz příloha č. 3.

Příloha obsahující vzor souhlasu se zpracováním osobních údajů (osoba se zneužitou identitou) – viz příloha č. 4.

Příloha obsahující vzor souhlasu k ověření totožnosti v Schengenském informačním systému – zneužitá identita - viz příloha č. 5.

7) Pokyn policejního prezidenta č. 144/2014, o kontrole na úseku zbraní, střeliva a bezpečnostního materiálu a dohledu na úseku výbušnin

Čl. 17

Práva a povinnosti kontrolujícího

(1) Kontrolující má v souvislosti s výkonem kontroly práva a povinnosti stanovené právními předpisy⁹⁾. Tímto není dotčen vstup do obydlí podle právního předpisu¹⁰⁾.

(2) Vedoucí kontrolní skupiny dále

a) při zahájení kontroly seznámí kontrolovanou osobu nebo povinnou osobu²⁸⁾ s jejími právy a povinnostmi, a s právy a povinnostmi kontrolní skupiny; stejnopis písemného poučení tvoří přílohu k pověření ke kontrole,

b) organizuje a řídí průběh kontroly a nese odpovědnost za její činnost,

c) vyžaduje od kontrolované osoby zprávu o odstranění zjištěných nedostatků,

d) reaguje na námitky kontrolované osoby,

e) vyplňuje kartu kontroly v informačním systému ETR,

f) po ukončení kontroly předkládá vedoucímu kontrolního orgánu protokol o kontrole s návrhem na další opatření.

(3) Při kontrole postupuje kontrolní skupina podle pokynů vedoucího kontrolní skupiny.

Povinnost poučování osob dotčených úkony příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky stanovená právními předpisy je v rámci Policie České republiky upravena rovněž v závazném pokynu policejního prezidenta č. 93/2010, o činnosti na úseku obchodování s lidmi, pokynu policejního prezidenta č. 103/2013, o plnění některých úkolů policejních orgánů Policie České republiky v trestním řízení, v

⁹⁾ § 7 až 9 zákona č. 255/2012 Sb.

§ 75 odst. 3 zákona č. 119/2002 Sb.

¹⁰⁾ § 29 odst. 1 písm. n) zákona č. 119/2002 Sb.

²⁸⁾ § 5 odst. 2 zákona č. 255/2012 Sb.

závazném pokynu policejního prezidenta č. 167/2010, o činnosti na úseku mládeže, a v pokynu policejního prezidenta č. 270/2013, o postupech policejních orgánů v některých oblastech mezinárodní spolupráce ve věcech trestních. Ve vztahu k těmto interním aktům řízení povinný subjekt vydal rozhodnutí o částečném odmítnutí žádosti.

PhDr. Jiří Vokuš, 20. listopadu 2014